

TALOUDELLINEN TILANNE

lokakuussa

1962

Taloudellinen tilanne 31.10.1962

Kiinteiden yksityisten bruttoinvestointien kasvu on lähes pysähtynyt. Talonrakennustoiminnan osalta tämä tapahtui jo alkuvuodesta, kun taas kone- ja laiteinvestointien kasvu näyttää pysähtyneen vasta syksyllä. Syyskuussa suoritetun investointikyselyn ennakkotiedot osoittavat teollisuuden kokonaisinvestointien huomattavaa laskua kuluvana vuonna. Vaikka kyselyn tuloksiin on suhtauduttava toistaiseksi varauksin, antanevat ne silti oireellisen kuvan tapahtumassa olevasta kehityksestä. On ilmeistä, että myös varaininvestointien kasvu on pysähtynyt tai pysähtymässä.

Kulutuskysyntä on tammi-elokuussa säilynyt viime vuotista korkeammalla tasolla, vaikkakin sen kasvuvauhti on kuluvan vuoden alkupuoliskolla pysytellyt pienenä. Kysynnän painopiste on edelleenkin ollut kestävässä kulutustavaroissa. Vuoden jälkipuoliskolla odotetulle kulutuskysynnän kasvuvauhdin voimistumiselle ei elosyyskuun myyntiluvuista tosin vielä voida saada vahvistusta, mutta näissä heijastuukin katon johdosta vähentynyt viljakauppa (ks. kuviliite). Mitä lähiajan hintakehitykseen tulee, näyttää kansantaloudessa vielä lähikuukausina esiintyvän inflatorisia hintojen nousupyrkimyksiä kulutuskysynnän taholta hintoihin kohdistuvan paineen muodossa.

Viennin arvo oli tammi-syyskuussa 6.3 % ja tuonnin arvo 8.1 % korkeammalla kuin viime vuoden vastaavana ajanjaksona. Kauppataseen vajaus tammi-syyskuussa oli 36.8 mrd mk eli 6.6 mrd mk suurempi kuin viime vuoden vastaavana aikana. Kesän ja alkusyksyn tietojen perusteella voidaan päätellä, että tavaraviennin volyyymi saat-

taa tänä vuonna muodostua ennakoitua 1 %:n lisäystä suuremmaksi; toisaalta näyttää tuonti jäävän ennakoitua pienemmäksi, mihin osaltaan vaikuttanevat tuonnin maksua koskevat uudet määräykset. Näin ollen on varsin mahdollista, että kauppataaseen vaje jää ennakoitua 51 mrd markan vajeusta pienemmäksi.

Ennakoarvio kansantuotteen volyymin 4 %:n lisäyksestä tänä vuonna näyttää viimeisimpien tietojen valossa mieluummin liian optimistiselta. Osaltaan viittaavat tähän mm. tuoreimmat satotiedot, joiden mukaan maataloustuotannon volyymi jäisi tänä vuonna noin 5 % edellisvuotista pienemmäksi.

Käteisvaranto ja sen mukana yhteiskunnan likviditeetti oli syyskuussa edelleen alentunut. Tämä on ennen muuta yhteydessä rahalaitosten luotonannon kasvun odotettua nopeampaan hidastumiseen. Huomion arvoisena voidaan myös pitää ulkomaisten nettosaatavien tuntuvaa supistumista. Syyskuun lukujen valossa näyttää talletuskehitys muodostuneen ennakoitua heikommaksi.

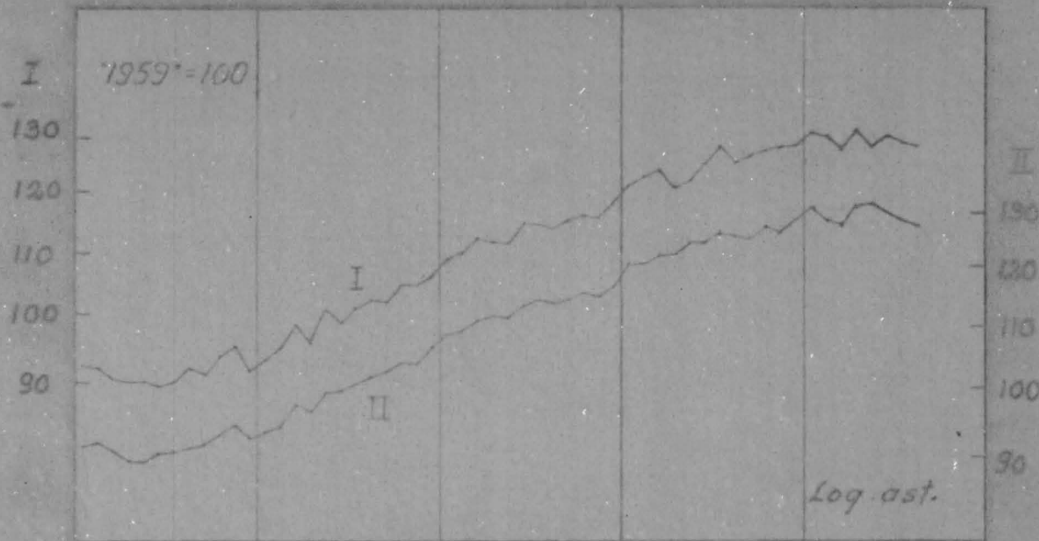
Kansainvälinen suhdannekuva ei viime kuukausina ole juuri muuttunut, joskin pessimismi näyttää hieman voittaneen alaa. USA:n ja Englannin stagnaatio sekä toisaalta Länsi-Euroopan hidastuva ekspansio ovat entisestäänkin korostuneet. Kun syyskuun ennusteessa Suomen viennin kasvun hidastumisen katsottiin lähinnä johtuvan eräistä erityistekijöistä, näyttääkin nyt yhä ilmeisemmältä, että viennin vastaiseen kehitykseen tulevat entistä enemmän vaikuttamaan maailmantalouden yleiset näkymät.

TEOLLISUUS

Koko teollisuuden tuotannon volyyymi-indeksi kausivaihteluista puhdistettuna

I normaalisen kausivaihtelun mukaan

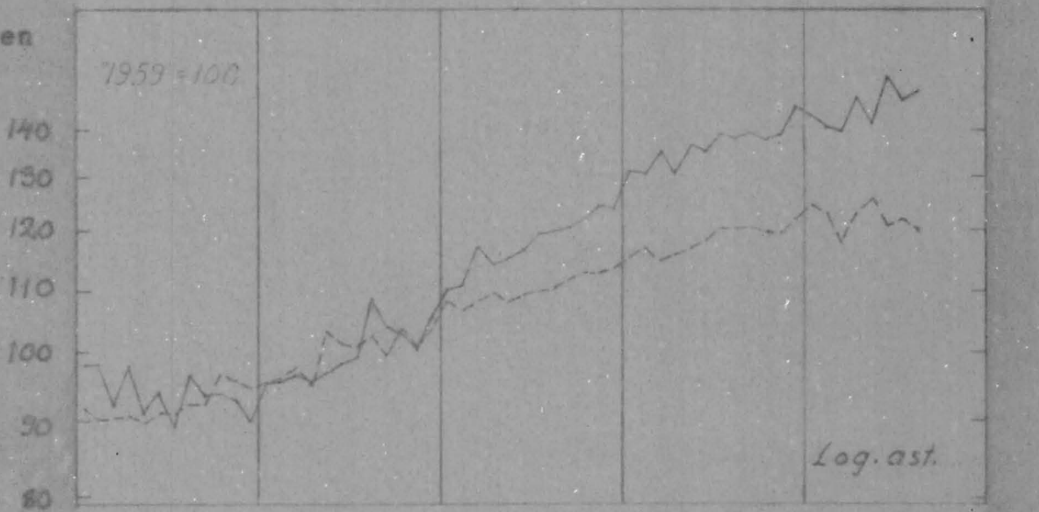
II normaalisen ja erityiskausivaihtelun mukaan

Teollisuuden pääryhmien tuotannon volyyymi-indeksejä kausivaihteluista puhdistettuna

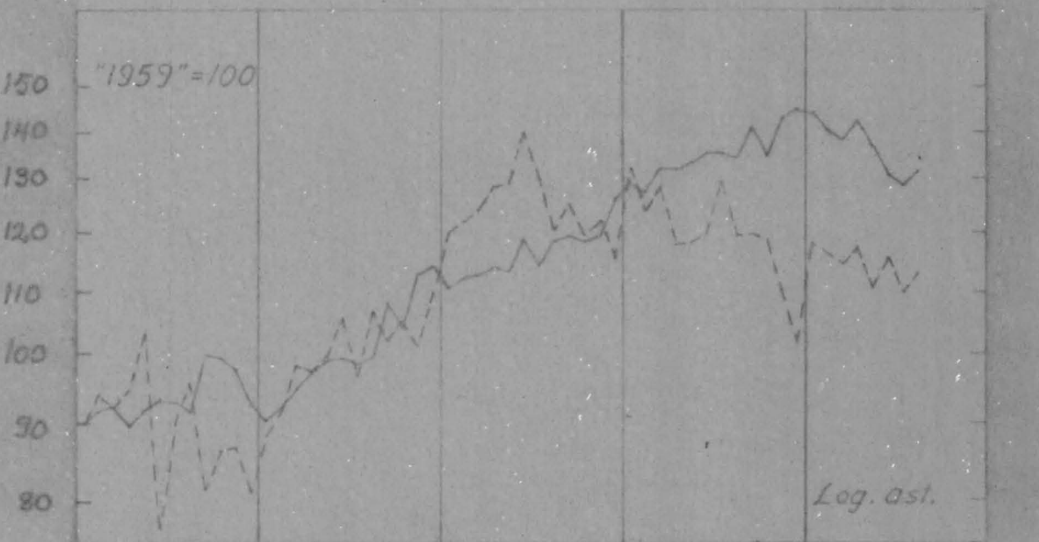
— Investointitavara-teollisuus

--- Kulutushyödyke-teollisuus

— Paperiteollisuus

--- Puuteollisuus

TYÖLLISYYS

työssä oleva työvoima
työttömät (koko viikon työttömänä)

työssä olevat 1000 henkeä

2000

1800

1600

työttömät 1000 henkeä

100

80

60

40

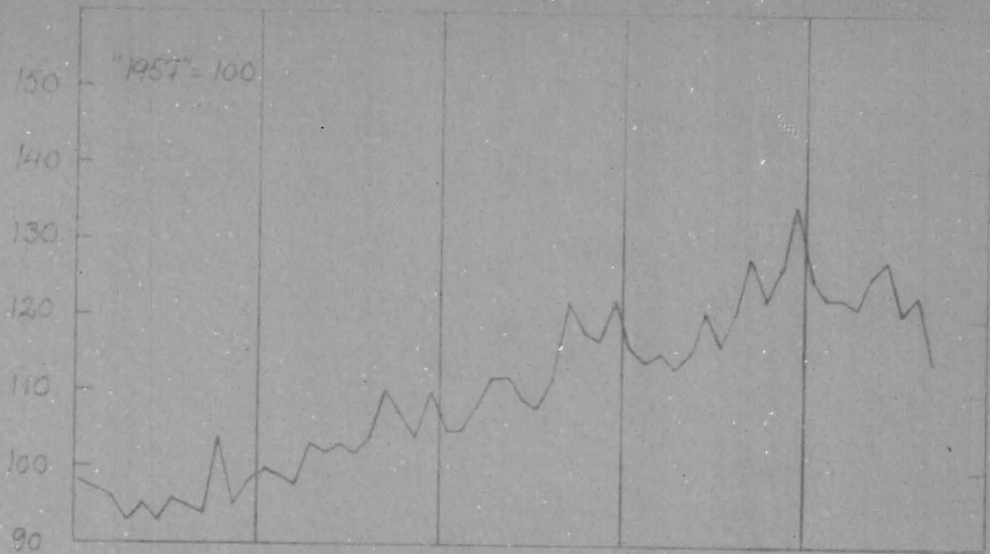
20

0

1958 1959 1960 1961 1962

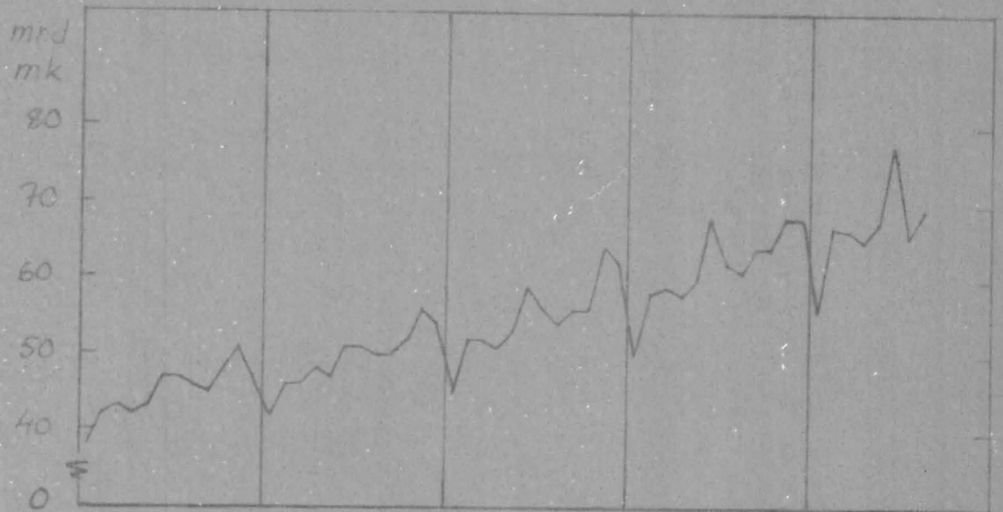
KOTIMAANKAUPPA

Osuustoiminnallisen vähittäiskaupan volyymindeksi kausivaihteluista puhdistettuna

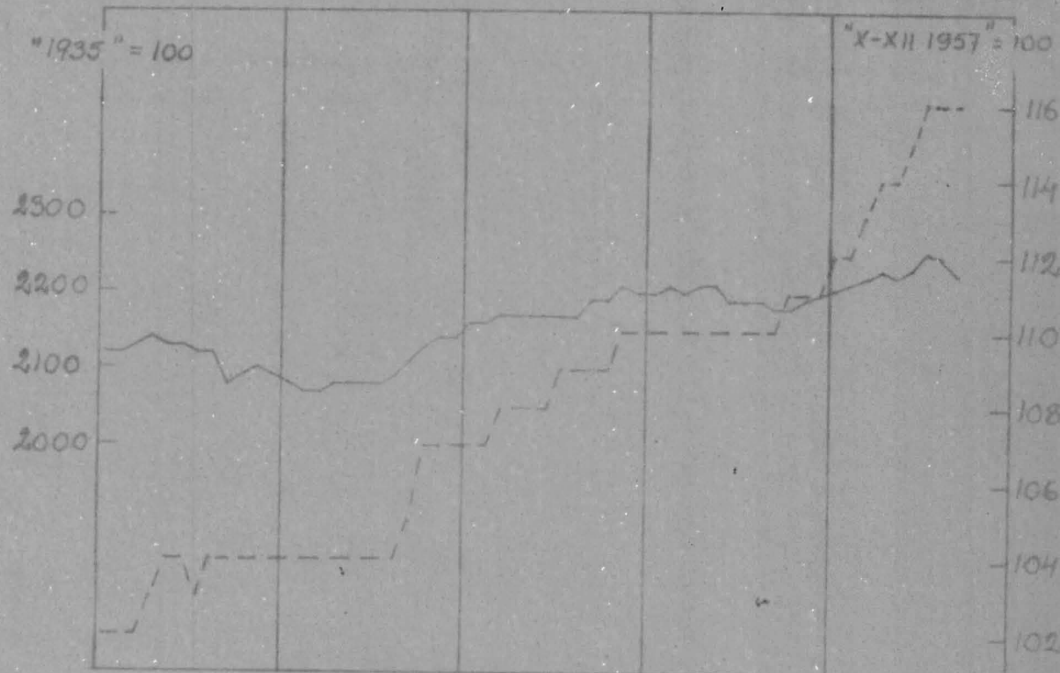
PALKKASUMMA

Kokonaispalkkasumma kuukausittain laskettuna lapsilisiä ja kansaneläkemaksujen perusteella

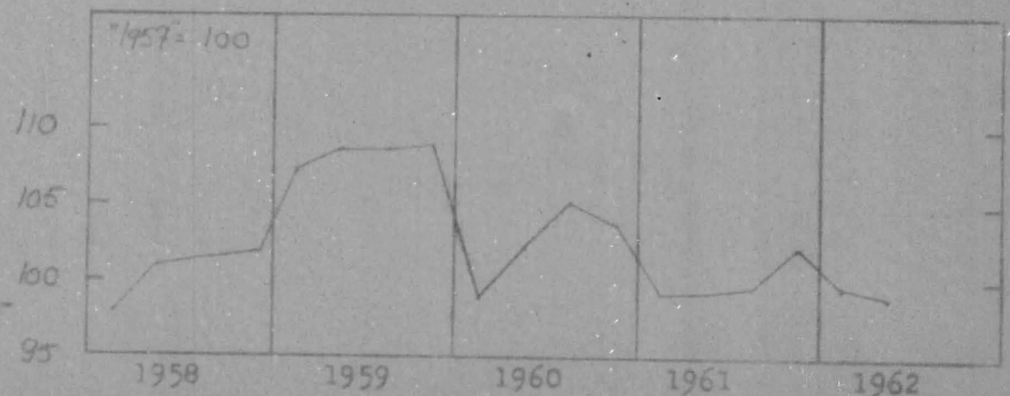
HINNAT

— tukkuhintaindeksi "1935" = 100
 - - - kuluttajan hintaindeksi "X-XII 1957" = 100

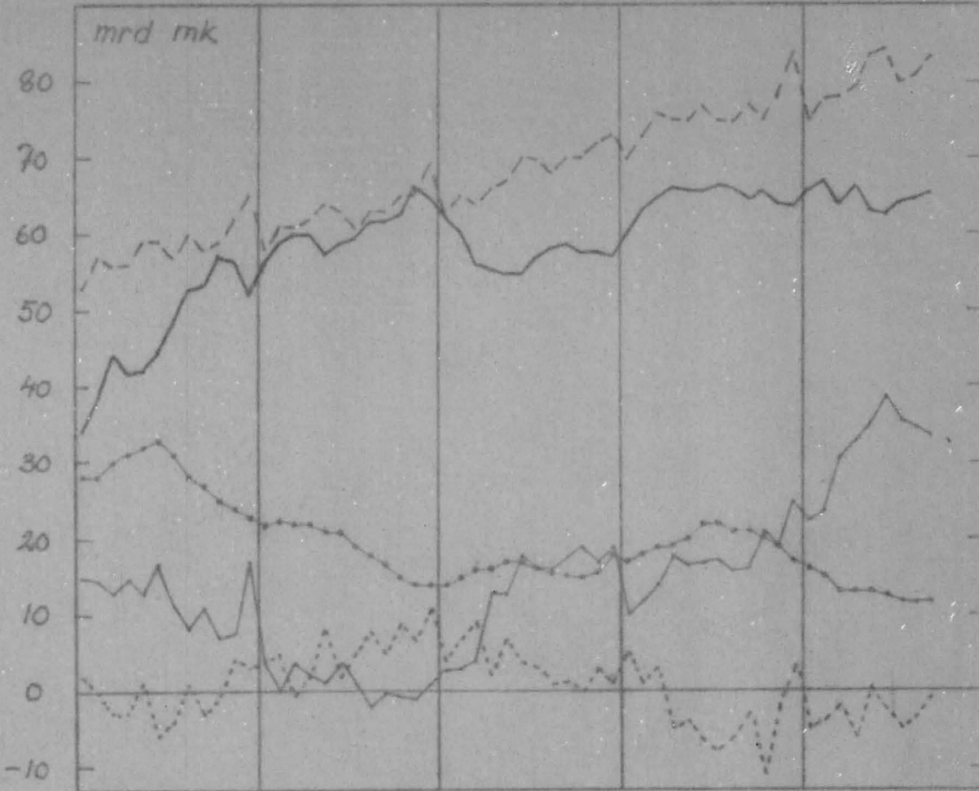
LIKVIDITEETTI

Likviditeetti-indeksi = käteismaksuvalinevaranto / (Mercatorin indeksi x tukkuhintaindeksi), kausivaihteluista puhdistettuna

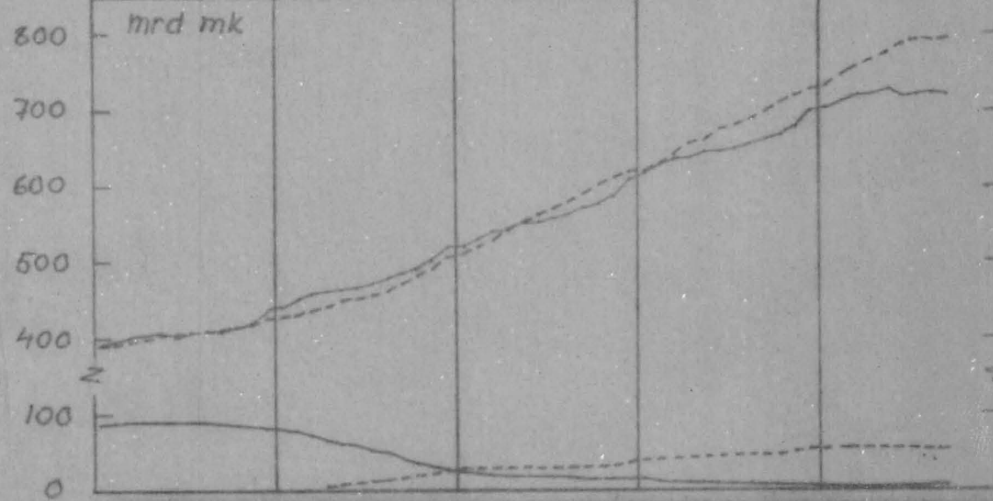
SUOMEN PANKIN
NETTOTASE

- setelistö
- ulkomaat
- liike-elämä
- valtio
- rediskontot
- pankkien
sh-tilit

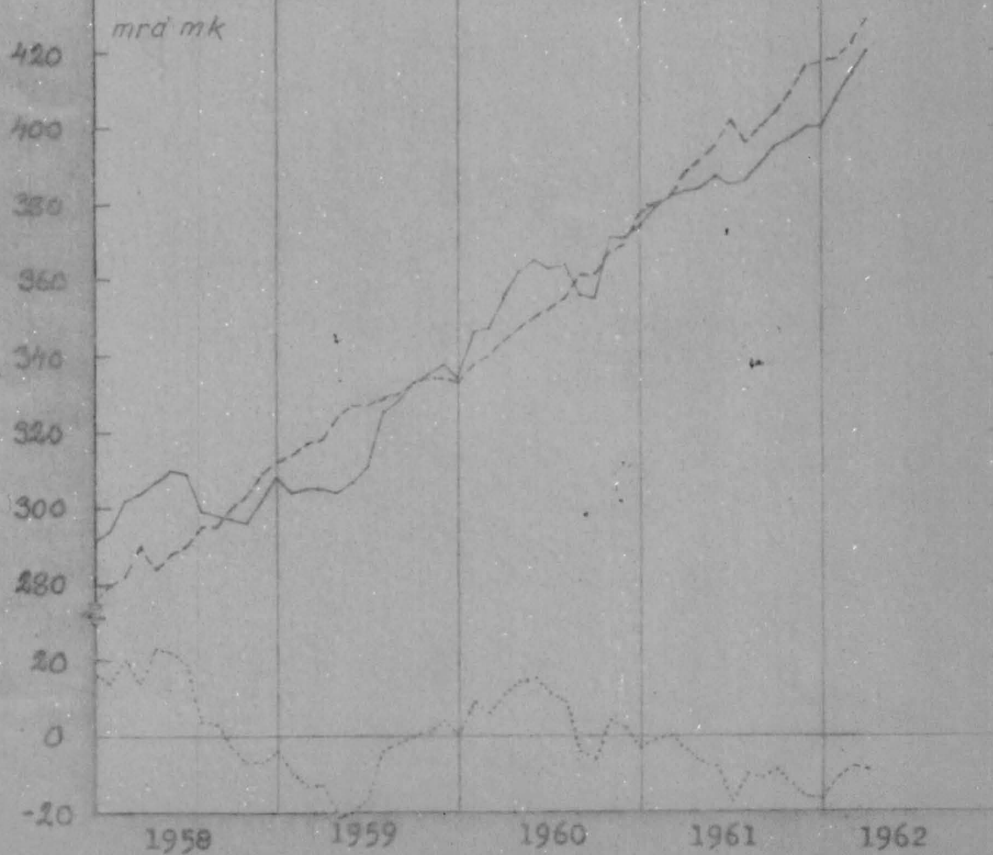
RAHALAITOKSET

- ottolainaus
- antolainaus
- indeksitilit
- korkeakorkoiset
talletustilit

VALTIONTALOUS

- tulot ilman
lainoja
- menot ilman
kucletuksia
- erotus

12:n kk:n
liukuva summa

1958

1959

1960

1961

1962

TILASTOJA

Teollisuustuotannon kasvuvauhti on edelleenkin hidastunut. Teollisuustuotannon volyymi oli tosin tammi-elokuussa 3.8 % korkeammalla tasolla kuin keskimäärin vuonna 1961, mutta lyhytaikaisista vaihteluista puhdistetun koko teollisuuden volyymisarjan muutosnopeus alitti nollatason jo kesällä 1962. Investointitavaroitten tuotanto oli tammi-elokuussa 6.2 % korkeammalla kuin keskimäärin vuonna 1961. Kulutushyödyketeollisuuden vastaava prosenttiluku oli + 3.3, paperiteollisuuden + 1.0, puuteollisuuden - 4.6 ja muun raaka-aineteollisuuden + 6.4.

Talonrakennustoiminnan kohdalla näyttää volyymin kasvu myös pysähtyneen. Kuluvan vuoden toisen neljänneksen aikana myönnettiin rakennuslupia 6.4 % vähemmän kuin vuotta aikaisemmin. Eniten aleni myönnettyjen teollisuus- ja liikerakennuslupien määrä, joita myönnettiin 26.7 % vähemmän. Keskeneneräisiä talonrakennustöitä oli toisen neljänneksen päättyessä 2.0 % vähemmän kuin vuosi sitten. Rakennuksia valmistui toisen neljänneksen aikana yhtä paljon kuin vuotta aikaisemmin.

Maatalous. Maitoa vastaanotettiin meijereissä tammi-heinäkuussa 5.0 % enemmän kuin vuotta aikaisemmin. Maidon tuotanto on kuitenkin ennakkotietojen mukaan alentunut syyskuukausina 5-10 %. Voin tuotanto oli tammi-heinäkuussa 4.6 % ja juuston tuotanto 0.9 % korkeammalla kuin vuosi sitten. Lihan tuotannon ~~sekä muualta tuodun lihan~~ määrä ylitti tammi-heinäkuussa 19 %:lla viime vuoden vastaavan ajankohdan tason.

Kotimaankauppa. Tukku- ja vähittäismyynnin kasvu on jatkunut suhteellisen tasaisena kuluvan vuoden aikana. Tukku myynnin vo-

lyymi oli tammi-elokuussa 9.1 % ja vähittäismyynnin 7.4 % korkeammalla kuin vuotta aikaisemmin vastaavana ajanjaksona. Kuitenkin osuustoiminnallisen vähittäiskaupan volyymin kasvu on viime kuukausina hidastunut; volyymi olikin syyskuussa 9.6 % alhaisemmalla tasolla kuin vuosi sitten.

Työllisyys. Työllisyystilanteen mittarina on käytetty työnvälitystietoja (kysytyt työpaikat/tarjotut työpaikat). Näiden mukaan työllisyystilanne on kuluvan vuoden kolmannella neljänneksellä jonkin verran huonontunut verrattuna edelliseen vuoteen.

Liikenteen kokonaisaktiiviteetti oli heinäkuussa 3 % edellisen vuoden vastaavan ajan tasoa korkeammalla. Rautatiekuormaukset ovat olleet kuluvan vuoden kolmannella neljänneksellä 8 % pienemmät kuin vuotta aikaisemmin. Meriliikenne sen sijaan on ollut jonkin verran edellisvuotista vilkkaampaa.

Ulkomaankauppa. Viennin arvo oli tammi-elokuussa 221.6 mrd markkaa eli 8 % vuoden 1961 vastaavaa lukua suurempi. Tuonnin arvo oli tammi-elokuussa 261,6 mrd markkaa eli 10 % viimevuotista korkeampi. Viennin arvo ylitti vasta elokuussa tuonnin arvon (2.3 mrd markalla) ja niinpä kauppataaseen vajeus on tammi-elokuun aikana kasvanut 7.9 mrd markkaa viimevuotista suuremmaksi eli 40.0 mrd markkaan. Tuontihintojen on arvioitu nousseen tammi-elokuun aikana noin 2 %. Sen sijaan vientihintojen lasku samaan aikaan on ollut vain noin 1 %:n suuruusluokkaa.

Tukkuhintaindeksi laski elokuusta syyskuuhun 1 %:lla. Syyskuuhun 1961 verrattuna osoitti indeksi kuitenkin 2.1 %:n nousua.

Elinkustannusindeksi pysytteli syyskuussa jo kolmatta kuukautta pisteluvussa 148. Lievää hintojen nousua on kuitenkin esiintynyt, sillä indeksin tarkka luku oli syyskuussa 148.3 oltuaan elokuussa 148.0.

Liikepankkien nettotaseen mukaan oli antolainaus yleisölle kasvanut tammi-syyskuussa 21.7 mrd mk (vastaava kasvu vuonna 1961 oli 26.8 mrd mk). Antolainaus oli kuitenkin syyskuussa supistunut 3.4 mrd mk. Ottolainaus yleisöltä oli tammi-syyskuussa kasvanut vain 6.2 mrd mk (+ 17.7 mrd mk). Syyskuussa ottolainaus supistui 2.5 mrd mk. Rediskontot kasvoivat tammi-syyskuussa 18.1 mrd mk (- 1.8 mrd mk). Sen sijaan syyskuussa ne pieneivät 1.5 mrd mk.

Rahalaitosten ottolainaus yleisöltä oli tammi-syyskuussa kasvanut 20.1 mrd mk (vuotta aikaisemmin 52.8 mrd mk). Syyskuussa se kuitenkin supistui 3.2 mrd mk. Koko ottolainaus oli syyskuun lopussa 719.2 mrd mk eli 8.8 % suurempi kuin vuosi sitten.

Rahalaitosten antolainaus kasvoi kuluvan vuoden tammi-syyskuussa 60.6 mrd mk (83.1 mrd mk). Koko antolainaus oli syyskuun lopussa 807.2 mrd mk eli 12.1 % suurempi kuin vuosi sitten.

Maksuvälinevarantolaskelmien mukainen pankkijärjestelmän ulkopuolinen käteisvaranto oli syyskuussa 7.4 mrd mk suurempi kuin vuotta aikaisemmin (5.3 mrd mk syyskuussa 1961). Käteismaksuvälinevaranto oli syyskuussa 0.1 mrd mk pienempi kuin elokuussa. Pankkijärjestelmän ulkomaiset nettosaatavat olivat syyskuussa 15.3 mrd mk pienemmät kuin vuotta aikaisemmin (- 1.3 mrd mk). Supistuminen elokuusta syyskuuhun oli 5.5 mrd mk. Nettosaatavat valtiolta olivat syyskuun lopussa 2.0 mrd mk suuremmat kuin vuosi sitten (- 3.0 mrd mk).

Valtiontalous. Valtion tulot olivat tammi-elokuussa 12.9 % suuremmat ja menot 12.1% suuremmat kuin vuosi sitten. Lisääntyneen lainanoton ansiosta kassatilanteen kehitys on ollut tammi-elokuussa edellisvuotista parempi, sillä kassaylijäämä mainitulta ajalta oli 3.8 mrd mk (vuotta aikaisemmin 0.7 mrd mk).